

Fellesforbundets krav ved tariffrevisjonen 2022

for

Verkstedoverenskomsten for Forsvaret

1. Lønnstillegg

Det fremmes krav om generelt tillegg.

Fellesforbundet vil konkretisere kravene i løpet av forhandlingene.

2. Minstelønn

Det fremmes krav om økning av minstelønnsatsene.

Fellesforbundet vil konkretisere kravene i løpet av forhandlingene.

3. Justering av satsene i overenskomsten

Det fremmes krav om at satsene i overenskomsten økes.

Det fremmes krav om at matpengesatsen økes.

4. Det fremmes krav om endringer i § 4.2 Likestilling mellom kvinner og menn og ikke diskriminering

§ 4.2 Likestilling mellom kvinner og menn og ikke diskriminering.

Partene er enig om, både sentralt og lokalt, å fortsette arbeidet med å tilrettelegge forholdene, slik at kvinner og menn gis like muligheter til å ta del i de forskjellige arbeidsoppgaver ved de tekniske verkstedene.

Forsvaret skal ivareta likestillingsperspektivet ved tilsetting, forfremmelse og kompetansegivende etter- og videreutdanning, jf. Forsvarets personalpolitikk. Se også bilag 6.

Fellesforbundet og Forsvarsdepartementet minner partene på alle nivåer om viktigheten av at de gjennom partssamarbeid tar i bruk den nye likestillings- og diskrimineringsloven.

Ved nyansettelser skal det ikke stilles krav til avtjent førstegangstjeneste. Det kan ved nyansettelser stilles krav om villighet for kurs i grunnleggende soldatutdanning (GSU).

Lokal tillitsvalgt skal være en del av hele tilsettingsprosessen.

Partene skal gjennom samarbeid, informasjon og drøftelse fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel og adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, eller en kombinasjon av grunnlagene. Partene skal videre søke å hindre trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.

Fellesforbundet

Forsvaret har ansvaret for bedriftens lovpålagte likestillingsarbeid, men begge parter har ansvaret for å ta initiativ i likestillingsspørsmål. Der det ikke inngås lokal avtale, skal likestillingsarbeidet gå inn i det etablerte systemet for samarbeid, informasjon og drøftelser i bedriften.

Det vises også til kapittel 6-12 om likelønn, Fellesbilag 6 og Hovedavtalens Tilleggsavtale II – Rammeavtale om å fremme likestilling og hindre diskriminering i arbeidslivet.

5. Det fremmes krav om endringer i pkt. 3.1.2 Fagopplæring, etter- og videreutdanning

Pkt. 3.1.2 (Fagopplæring, etter- og videreutdanning)

Verkstedindustriens fremtidige konkurransevne vil bl.a. være avhengig av tilpasning til ny teknologi og tilgang på fagarbeider og annen kvalifisert arbeidskraft. For at dette skal kunne skje skal minimum 1/3 av lærlingene på verkstedene og driftslagene i Forsvaret være lærlinger tilhørende VO-F. må verkstedene i Forsvaret se på muligheten for inntak av lærlinger.

Inntak av lærlinger må baseres det enkelte verksteds kapasitet til å gjennomføre opplæringen innen rammen av faglig forsvarlig opplæring, jf. pkt. 6.3.1.

De sentrale parter minner om drøftingsplikten lokalt ved inntak av lærlinger, og fagarbeidernes plikt til opplæring av Forsvarets lærlinger.

Merknad:

~~Når partene i drøftingene ser på inntak av lærlinger, skal også inntak av VO/F lærlinger vurderes.~~

6. Det fremmes krav om endringer i § 7.5 Lønssystemer og lønnsfastsettelse og nytt pkt. 7.5.5 Fagansvarlig for lærlinger

§ 7.5 Bas/lagleder, arbeidende arbeidsleder, teknisk tilrettelegger og fagansvarlig for lærlinger.

Pkt. 7.5.5 Fagansvarlig for lærlinger

Fagarbeidere som tas ut som fagansvarlig for lærlinger, gis et lønnstillegg på 5 %. Det skal drøftes midlertidig stillingsinstruks i det enkelte tilfelle, hvor det skal komme frem hvilke gjøremål som er tillagt funksjonen. Saken drøftes med de tillitsvalgte lokalt før iverksettelse.

7. Det fremmes krav om endringer i § 7.7 Individuelle tillegg

Pkt. 7.7 Individuelle tillegg

På grunnlag av forhandlinger på det enkelte verksted skal det når en av partene ber om det kan det tas opp til vurdering av de lokale parter om arbeidstakere med spesielle kvalifikasjoner/kunnskaper/ansvar ut over det normale, skal kunne gis særlig tillegg til timefortjenesten.

Tilleggets størrelse avtales mellom de lokale parter.

Verkstedenes behov, økonomi og rekrutteringsproblemer skal vektlegges.

8. Det fremmes krav om to nye pkt. i § 5.5 Korte velferdspermisjoner

Fellesforbundet

Korte velferdspermisjoner med lønn skal tilstås etter de samme retningslinjer som for statens tjenestemenn, jf. SPH pkt. 7.3.22. Ved hvert teknisk verksted skal det inngås avtale om slike permisjoner. Ordningen skal minst omfatte følgende tilfeller av velferdspermisjoner:

Pkt. 5.5.13

Permisjon ved stengt skole/barnehage ved planleggingsdager.

Pkt. 5.5.14

Permisjon ved akutt stengt skole/barnehage.

9. Det fremmes krav om endringer i pkt. 7.1.3 Ansiennitetstillegg

Nytt 8 års ansiennitetstrinn.

årstillegg	antall	gammelt tillegg	nytt tillegg	kostnad nytt	kostnad gammelt	kostnad differanse
8	61	0	3,38	403597,35		403597,35
12	67	4,06	3,38	886590,9	532479,15	354111,75
16	59	4,06	3,38	1171093,95	937799,1	233294,85
20	95	4,06	3,38	2514213	2265023,25	249189,75
24	97	4,06	3,38	3208929,75	3083610,6	125319,15
28	553	4,06	3,38	21953049,3	21974699,25	-21649,95
					Total kost	1343862,9

*Tallene er hentet fra tariffoppgjøret 2020, oppdaterte tall er nødvendig for å kvalitetssikre matrisen.

10. Det fremmes krav om endringer i pkt. 9.7.1 Generelt

Pkt. 9.7.1 Generelt

Tilfredsstillende kvarterstandard, jf. aml § 4-4(4), anses som enkeltrom med dusj og toalett på hvert rom. Videre skal rommene være tilfredsstillende møblert med seng, stoler, bord/skrivepult og garderobeskap. Rommene skal være utstyrt med TV, internett, varme og ventilasjon og ha tilfredsstillende belysning. Rommene skal kunne låses og være forsvarlig utført og vedlikeholdt.

I de tilfellene TV og internett ikke er tilgjengelig eller utilfredsstillende, skal forbrukt data kompenseres med satsene for utilfredsstillende kvarter i statens reiseregulativ.

Enkeltrom skal primært nyttes. Unntaksvis i tilknytning til kurs kan dobbeltrom anvendes for kortere perioder (inntil 1 uke av gangen) når den totale innkvarteringskapasitet (både sivil og militær innkvartering) for øvrig er fullt utnyttet og alternativet vil være at kurs/opplæringskapasiteten ikke utnyttes effektivt.

Ansvar for anvisning av tilfredsstillende innkvartering påhviler den administrative myndighet som arrangerer tjenesteoppdraget/beordrer personell.

Den enkelte avdeling har ansvar for at etableringer som anvises som kvarter innenfor egen forvaltningsmyndighet, minst oppfyller kravet i disse bestemmelsene.

Fellesforbundet

11. Det fremmes krav om nytt pkt. 11.3 Innleie av arbeidstakere og utsetting av arbeid og entrepriseligende ordninger

Pkt. 11.3 Innleie av arbeidstakere og utsetting av arbeid og entrepriseligende ordninger

Så tidlig som mulig, og før bedriften inngår avtale om å leie inn arbeidstakere i henhold til gjeldende regler i aml kap. 14 (se §§ 14-12 og 14-13), skal omfang og behov drøftes med de tillitsvalgte, jf. Hovedavtalen § 9-3 - 9-6.

Ved sentral uenighet om kriteriene beskrevet over er oppfylt, som nedfelles i protokoll, skal forslaget utestå til forslaget evt. er rettslig prøvet eller at partene kommer til enighet.

12. Det fremmes krav om nytt pkt. 6.3.11 Unntaksaktivitet

Pkt. 6.3.11 – Unntaksaktivitet:

Ved unntaksaktivitet etter ATF lønnes lærlinger etter laveste sats for fast ansatt overenskomstlønnet arbeidstaker ved verkstedet etter satstabellen på AFT.

13. Det fremmes krav om endring av satsen i § 8.6 tilsvarende satsen i § 8.5

§ 8.5 og § 8.6 skal ha samme sats og skal reguleres likt.

14. Det fremmes krav om nytt pkt. 5.1.6 Pålagt arbeid i spisepausen.

Pkt. 5.1.6 Pålagt arbeid i spisepausen

Dersom arbeidstaker blir pålagt å arbeide i spisepausen, holder bedriften mat og spisepausen betales som for overtid bestemt.

15. Det fremmes krav om endringer i § 3.1.3 bokstav f og g, samt ny bokstav i (Fagutdanning, etter- og videreutdanning)

Pkt. 3.1.3 (Fagutdanning, etter- og videreutdanning)

Med sikte på at arbeidstakerne som omfattes av Verkstedoverenskomsten skal kunne kvalifiseres til de nye arbeidsoppgavene som utviklingen fører med seg og skal kunne oppfylle de krav som i fremtiden vil bli stilt til dem, er partene enige om:

f) At verksted og tillitsvalgte hvert år drøfter generelle opplæringsspørsmål med tanke på å øke de ansattes kompetansenivå. Partene skal drøfte effektiv og fleksibel tilrettelegging for opplæring, herunder bruk av digital opplæring, der dette er hensiktsmessig.

g) At bedrift og tillitsvalgte regelmessig eller minst en gang pr år ~~hvert år~~ drøfter om det er et kompetansegap i henhold til bedriftens behov for kompetanse og hvordan det i så fall eventuelt kan legges til rette for at ~~ufaglærte arbeidstakere~~ får anledning til å ta ~~fagbrev~~ fag-, etter- og videreutdanning. Drøftingene skal ta utgangspunkt i bedriftens ~~behov for fagarbeidere~~ og den enkelte arbeidstakers behov og ønsker om utvidet kompetanse. Det bør være en målsetting at det drives fagopplæring i alle bedrifter som oppfyller kravene for å være en opplæringsbedrift.

Fellesforbundet

h) at partene sentralt og lokalt må legge til rette for at arbeidsinnvandrere som arbeider i landet og som sikter mot å bli en del av det norske arbeidsmarkedet, må få styrket sine grunnleggende ferdigheter i språk, sikkerhetskunnskap og arbeidskultur.

i) At det legges til rette for kompetansehevende tiltak gjennom Industrifagskolen eller andre relevante etter- og videreutdanningsløp, i den grad dette ikke er til hinder for arbeidsgivers forsvarlige planlegging av drift- og personaldisponeringer. Det er en forutsetning at utdanningen øker produktiviteten og omstillingsevnen til bedriften og den enkelte arbeidstaker. Eventuelle tiltak skal avtales mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

For at den enkelte skal motiveres og gis mulighet til etter- og videreutdanning, kan det etter enighet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker gis anledning til å gjennomføre kompetansehevende tiltak som nevnt over av inntil 7,5 timers varighet pr. år, betalt med ordinær lønn. Innvilgelse av dette krever en målsetting om fullføring og at arbeidstaker selv bidrar med egeninnsats i fritiden. Øvrige kriterier avtales lokalt.

16. Det fremmes krav om ny § 4.3 Likelønn

Ny § 4.3 Likelønn

Partene er enige om at kvinner og menn under ellers like forhold skal vurderes likt, så vel fortjenestemessig som faglig. Ved lokale lønnsforhandlinger skal derfor partene gjennomgå både menns- og kvinners lønnsforhold og vurdere årsakene til eventuelle lønnsforskjeller, ref. likestillings- og diskrimineringslovens bestemmelser.

Dersom partene konstaterer at det foreligger forskjellsbehandling på grunn av kjønn, skal forskjellsbehandlingen rettes opp. I alle bedrifter som etter loven har plikt til å gjennomføre kjønnsdelt lønnskartlegging annethvert år, skal de tillitsvalgte delta i planlegging og evaluering av lønnskartleggingen.

(Dagens § 4.3 Mangfold flyttes ned til § 4.4 med videre ut kapittelet).

17. Det fremmes krav om endringer i pkt. 2.1.2.1 – Tjenestepensjon

Pkt. 2.1.2.1 Tjenestepensjon

Ved en eventuell endring av tilknytningsform av et eller flere av de tekniske verksteder med eventuelle filialer, som kan få betydning for pensjonsrettighetene for de som omfattes av denne overenskomst, skal pensjonsordningen drøftes med de ansattes representanter for berørte verksteder på et så tidlig tidspunkt at de gis muligheter til å fremme sine synspunkter. Det skal føres protokoll fra disse drøftelser som sendes de sentrale parter.

Forsvaret og Fellesforbundet vil understreke viktigheten av at de sentrale parter en gang i hver tariffperiode gjennomgår de etablerte bedriftordningene, og hva disse gir i tillegg til de ulike ytelser som folketrygden gir ved oppnådd pensjonsalder, uførhet osv. for de enkelte grupper av arbeidstakere. På bakgrunn av dette skal partene drøfte behovet for å gjøre endringer i de ordninger bedriften har. Fra drøftingen skal det settes opp protokoll. Lokale parter skal tilkomme informasjon fra disse møtene.

18. Det fremmes krav om endringer i pkt. 8.10.1 Arbeidstøy og verneutstyr

Pkt. 8.10.1 Arbeidstøy og verneutstyr

Verkstedet holder nødvendig og hensiktsmessig arbeidstøy/vareklær, og besørger disse vasket. Arbeidstøy/vareklær skal ivareta de HMS-krav som er nødvendig i forhold til de arbeidsoppgaver arbeidstakerne er satt til å utføre. Arbeidstøy/vareklær utleveres den enkelte arbeidstaker ved ansettelse. Nærmere retningslinjer om type arbeidstøy, utlevering, vask mv. avtales på det enkelte verksted.

Fellesforbundet

Ved behov skaffer arbeidsgiver til veie tilpasset ordinært, arbeidstøy til kvinner og menn der unisex-modell ikke er tilfredsstillende. Det er en forutsetning at arbeidstøyet tilfredsstiller nødvendige HMS-krav, og at dette er praktisk mulig og økonomisk forsvarlig.

Der hvor arbeidstaker utfører arbeid hvor arbeidet krever vernebriller, skal bedriften tilby vernebriller med styrke til arbeidstakerne som har et dokumentert behov for dette og hvor vernebriller som benyttes utenpå ordinære briller ikke gir hensiktsmessig vern. Nærmere retningslinjer for ordningens praktisering, f.eks. utgiftsdekning, arbeidets varighet mv., utarbeides på den enkeltes bedrift.

19. Det fremmes krav om endringer i pkt. 12.1.1 Avtaleperiodens lengde

Pkt. 12.1.1 Avtaleperiodens lengde

Denne overenskomst trer i kraft pr. 1. april 2022 og gjelder til 31. mars 2024 og videre 1 – ett – år av gangen dersom den ikke av en av partene blir saqt opp skriftlig med 2 – to – måneders varsel.

20. Det fremmes krav om endringer i pkt. 12.1.2 Reguleringsbestemmelse for 2. avtaleår

Pkt. 12.1.2 Reguleringsbestemmelse for 2. avtaleår.

Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom NHO og LO eller det organ LO bemyndiger om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjonen på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.

Endringene i tariffavtalen for 2. avtaleår tas stilling til i LOs representantskap eller det organ LO bemyndiger og NHOs representantskap. Hvis partene ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen 14 – fjorten – dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 14 – fjorten – dagers varsel (dog ikke til utløp før 1. april 2023).

21. Endrede eller nye krav

Det tas forbehold om endrede eller nye krav i løpet av forhandlingene.

22. Krav til protokollen

Kompetansereform – Etter- og videreutdanning for alle

Til protokollen

Partene viser til regjeringens svar til partene i frontfaget om den varslede kompetansereformen. Fellesforbundet og Forsvarsstaben vil sammen følge dette arbeidet med sikte på at det kan utvikles bedre relevante tilbud til etter- og videreutdanning for fagarbeidere innen bransjen.

Likestilling og likeverd

Til protokollen

Partene er enige om viktigheten av å utvikle gode systemer for å forebygge og hindre seksuell trakassering på arbeidsplassen. Partene er videre enige om å arbeide for å bedre kjønnsbalansen på arbeidsplassen, herunder tilrettelegging for gravide, samt foreldrepermisjon/omsorgsoppgaver for begge kjønn.

Fellesforbundet

Tjenesteoppdrag utenfor verkstedene

Til protokollen:

Hvis spørsmålet om reisetid kontra arbeidstid avgjøres av domstolene slik at også reisetid faller inn under arbeidstidsbestemmelsene i lov og avtaleverk skal tid utenfor den ordinære arbeidstiden kompenseres som for overtid bestemt i henhold til VO-F pkt. 8.2.

* * *